

V druhej polovici sedemdesiatych rokov minulého storočia mala Stavebná fakulta SVŠT Bratislava v pláne zriadiť katedru Pozemné stavby mimo ich sídla v niektorom meste na Slovensku. Vyvolala to potreba veľkého záujmu uchádzačov o štúdium tohto odboru popri zamestnaní.

Prvá vysoká škola v Prievidzi

V tom čase mal náš MsNV vybudované so stavebnou fakultou veľmi dobré vzťahy a našiel u nej významného partnera a dodávateľa projekčných prác, hlavne na rekonštrukcie a výstavbu nových miestnych komunikácií. Tieto vzťahy sme získali prostredníctvom prof. Ernesta Mäsiara, rodáka z Ráztočna, ktorý bol dekanom fakulty, ale aj cez viacerých učiteľov z nášho okresu, ako prof. Michala Daniša z Novák, doc. Miroslava Složku z Prievidze, Ing. Mariána Hýroša z Oslian, vtedajšieho tajomníka fakulty.

Prostredníctvom prof. Mäsiara sme sa zoznámili i s ďalšími profesormi, s ktorými sme spolupracovali pri zabezpečovaní potrieb nášho mesta. Medzi najvýznamnejších patrili prodekan a vedúci katedry pozemné stavby prof. Milan Bielek, nástupca prof. Mäsiara, ktorý vo funkcii pôsobil v rokoch 1980 – 1990. Dobre poznal nášho rodáka Ing. Richarda Pauera, ktorý sa zaslúžil o to, že prof. Bieleka dotiahol do nášho mesta, a aj za nášho patróna, ktorý nám otvoril dvere k prodekanovi katedry cestné stavby prof. Ľudovítovi Rondošovi, nášmu najväčšiemu dodávateľovi projekčných prác.

Pri jednom z mnohých sedení u prof. Mäsiara za prítomnosti niektorých ďalších akademických funkcionárov na moje veľké prekvapenie nám navrhli zriadiť detašované pracovisko stavebnej fakulty práve v Prievidzi. Hneď nám navrhli aj podmienky, ktoré by malo mesto splniť, aby tento zámer mohli uskutočniť. S ich atraktívnou ponukou som hneď vyjadril súhlas aj za predpokladu, že by sme poskytli priestory v niektorej nami riadených základných či materských škôl. Prof. Mäsiar sa z pochopiteľných dôvodov, ako rodák, nechcel navonok osobne angažovať, preto úlohou poveril prodekanu pre pedagogiku prof. Lýdiu Horniakovú, ktorá mala k Prievidzi tiež blízky vzťah, mala tu príbuzných, ktorých často navštevovala.

Keď som s touto radosnou správou prišiel do Prievidze a informoval som okresných funkcionárov, boli tiež milo prekvapení, bez výhrad súhlasili

a prisľúbili všestrannú podporu a pomoc. Vo vedení MsNV sme rozhodli ponúknuť Priemstavu, aby úlohu zriadenia detašovaného pracoviska stavebnej fakulty prevzal na seba. Navštívil som vtedajšieho podnikového riaditeľa Štefana Zeleňáka, ktorý tiež návrh privítal, prevzal gestorstvo a celú ťarchu zriadiť katedru pozemných stavieb na podniku. Úlohou poveril personálneho námestníka Petra Hurtiša, aby spolu s nami a stavebnou fakultou vypracoval návrh na učebne, ubytovanie a stravovanie učiteľov a ostatné potreby na riadny chod prevádzky školy. Keď boli všetky podmienky mesta a školy splnené, prišla si ich osobne preveriť prodekanka Horniaková a označila ich za priam ideálne.

Do prvého ročníka sa prihlásilo okolo 70 poslucháčov zo širokého okolia, zo západného a stredoslovenského kraja. Škola bola otvorená v zasaďačke Priemstavu. S inauguračným prejavom vystúpila prodekanka, ja som sa prihovril za mesto. Ocenil som rozhodnutie stavebnej fakulty SVŠT otvoriť detašované pracovisko v Prievidzi, ktorá je prínosom pre naše mesto a celý región horného Ponitria. S funkcionármi fakulty a prednášajúcimi sme boli v stálom kontakte a dohliadali sme na hladkú a nerušenú prevádzku školy.

Za úspešného chodu prievidzskej katedry v roku 1980 nastúpil v nej do funkcie dekana prof. Milan Bielek. Jeho nástupom vzťahy mesta so stavebnou fakultou dostali novú podobu. Uzavreli sme družobnú zmluvu, v ktorej viac prevládali úlohy fakulty na pomoc mestu. Každý polrok sme hodnotili jej plnenie. Účastníkom týchto stretnutí býval aj náš priateľ Richard Pauer, ktorý bol akýmsi gestorom medzi mestom a fakultou. Prostredníctvom dekana sme sa zoznámili aj s akademickými funkcionármi ostatných fakúlt SVŠT, ktorí nás tiež v našich požiadavkách podporovali.

V návrhu plánu na piatu päťročnicu malo mesto výstavbu novej železničnej a autobusovej stanice v priestoroch, ktoré nazývame Prednádražie. Dekana Bieleka sme požiadali, aby jeho fakulta prevzala predprojektovú a projektovú prípravu tejto stavby. Oznámil nám, že pre veľký rozsah a náročnosť na kvalitu projektov nám oni nemôžu takú stavbu vyprojektovať, ale že vybaví u rektora Vysokej školy dopravnej v Žiline a príslušného dekana katedry, aby túto zákazku prevzali, čo sa aj stalo. VŠD Žilina takmer dva roky pracovala na predprojektovej príprave a pretože sa stavba nedostala do definitívneho plánu, v projekcii sa viac nepokračovalo. Tieto naše dobré vzťahy sme využívali aj pri prijímaní detí rodičov z okresu na štúdium, keď sme sa prihovrili za ich prijatie za predpokladu, že úspešne obstoja na prijímacích skúškach.

Prvá vysoká škola v Prievidzi

Stavebná fakulta svoj vzťah k Prievidzi preukázala aj v roku 1988, keď SVŠT Bratislava oslavovala 50. výročie svojho založenia. Na slávnostné zasadanie pedagogickej rady fakulty pozvala aj mňa, ako zástupcu mesta Prievidza a bola mi udelená pamätná plaketa 50. výročia založenia SVŠT.

Dlho sme sa v Prievidzi netešili s pôsobenia katedry pozemných stavieb. Múdre hlavy v krajskom meste vyšli s tézou vybudovať z Banskej Bystrice vysokoškolské mesto. Univerzitu tam mali a špekulovali ako dostať do mesta vysokú školu technického smeru. Ani nie po štyroch semestroch siahli na naše dobre zabehnuté detašované pracovisko stavebnej fakulty a aj proti nesúhlasu mesta a vedenia fakulty z príkazu vrchnosti katedra musela opustiť Prievidzu a zakotviť v Banskej Bystrici. Nepomohli žiadne intervencie ani od dvoch tajomníkov krajského výboru KSS, pochádzajúcich z Prievidze. Tento zásah najviac postihol samotných poslucháčov, ktorých sa to bezprostredne dotklo pre časovú náročnosť a hlavne zvýšenie finančných nákladov na štúdium.

Ani B. Bystrica sa dlho netešila tejto škole, lebo dekan stavebnej fakulty v ročníku 1983 – 1984 školu zrušil a presťahoval do Bratislavy. Zostali nám len smutné spomienky, ako naše vynaložené úsilie dopadlo a že Prievidza, ale aj B. Bystrica nezodpovedným konaním niektorých funkcionárov ľahkomyselne prišla o tak atraktívnu školu. Absolventi to dnes môžu brať iba ako dobrodružstvo, lebo štúdium začali v Prievidzi, prešli cez Banskú Bystricu a promovali v Bratislave.

Spolupráca mesta so Stavebnou fakultou SVŠT však ďalej intenzívne pokračovala a trvala až do pádu socializmu. V roku 1990 došlo k výmene a odchodu mnohých funkcionárov zo stavebnej fakulty a z MsNV Prievidza, a tak služobné vzťahy pochopiteľne zanikli. Nezanikli však osobné vzťahy a dodnes sa zachovali a ďalej pretrvávajú.

Nepamätám si, v ktorom roku sa detašované pracovisko stavebnej fakulty v Prievidzi zriadilo a nezistil som to ani u vtedajších súčasníkov, ktorí stáli pri jej zrode. Preto som to chcel zistiť v kronike mesta, žiaľ, táto z obdobia sedemdesiatych rokov minulého storočia sa však na mestskom úrade nenachádza a ani po dvojtyždňovom pátraní nevedeli zistiť, kde sa podela. Je zaujímavé, že práve toto desaťročie je svojou históriou mesta najbohatšie, lebo Prievidza v ňom zaznamenala najprudší rozvoj, postavilo sa najviac bytov a takmer o 20 tisíc vzrástol počet obyvateľov. Vyslovujem presvedčenie, že sa tento skvost nájde a všetky zväzky kroniky sa uložia na bezpečné miesto a sprísni sa ich ochrana.

Michal Krajčík (1928), bývalý predseda MsNV